

Bc. Kateřina Zemanová: Jóga a tělesnost: význam těla v současné společnosti

Diplomová práce, 89 str., bez příloh

Posudek vedoucí práce

Cílem předkládané diplomové práce je zodpovězení dvou výzkumných otázek: „Jaký je proces získávání a konstruování tělesné identity osob praktikujících jógu a jakými způsoby je jóga ovlivňuje? Jak lidé praktikující jógu konstruují všeobecný obraz tělesné krásy a zdraví jedince a jakou důležitost jim věnují?“ (str. 11). Autorka dochází k závěru, že proces získávání a konstruování tělesné identity informátorek je ovlivněn několika faktory: motivacemi, jež je vedly k praktikování jógy, procesem jejich fyzické přeměny během praktikování cvičení a emocionální zkušeností, provázející praxi jógy (str. 80). Krása a zdraví pak „patřily k aspektům, které dotvářely tělesnou identitu“ (str. 81)

Práce je rozdělena na 2 části: v první z nich autorka seznamuje se zvoleným teoreticko-metodologickým rámcem. Čtenáři je zde předložen poměrně rozsáhlý přehled teorií a přístupů, různým způsobem tematizujících tělo a tělesnost v sociálních vědách a filosofii. Objem nastudované literatury je bezpochyby obdivuhodný, na druhou stranu by ale neškodilo ubrat na šíři a přidat na hloubce a detailněji se věnovat především pro práci klíčovým antropologickým teoriím (teorie vědomého těla Nancy Scheper-Hughes a Margaret M. Lock). Rovněž by neškodilo poněkud projasnit některé spíše obskurní pasáže, týkající se zejména fenomenologických přístupů.

Praktická část práce vychází z terénního výzkumu, která autorka prováděla během kurzů jógy ve sportovním centru Trojka Kolín. Je škoda, že při interpretaci výsledků výzkumu autorka explicitněji nezasadila své výsledky právě do kontextu teorií vědomého těla a neformulovala tak své závěry jasněji. Je zároveň otázkou, zda nemohly být výsledky šetření ovlivněny tím, že velká část informátorek pracuje ve zdravotnictví, tedy v oboru, který tematizuje tělo par excellence.

Na druhou stranu je třeba ocenit, že si autorka všímá vlivu a významu emocionality v procesu konstruování tělesné identity a dotýká se tak sféry, jež je sociální antropologií zatím uchopována pouze velmi váhavě. Zároveň je obdivuhodné, že autorka byla schopna provést výzkum během těhotenství a mateřství, tedy v jednom z nejnáročnějších období v životě ženy. Svě téma – tělo a tělesnost – tak mohla skutečně reflektovat z pozice zúčastněné aktérky. V tomto smyslu se domnívám, že autorka podala maximální výkon.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm velmi dobře.

V Pardubicích 16. 5. 2017

Jana Jetmarová